

Värmlands Anor

2011:3

September 2011 Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 28

Drygt 4000 besökare räknades in under släktforskar-dagarna i Norrköping. Alla foto på denna sida Olle Andersson.

Vår egen monter. På plats: Kurt Eriksson, Hans Olsson och Jens-Åke Nilsson.

Ancestry hade en stor monter. Men vi "saknade" Genline.

ArkivDigital med nya loggan.

VärmlandsAnor

Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047

Upplaga 1500 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare
Hans Olsson, Forshaga

Redaktör
Åke Hörnqvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö
Tel 054-52 54 43 ake.hornqvist@hammaro.st

Layout
Olle Andersson, Karlstad

Tryck
Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress
c/o Hans Olsson, Virvelgatan 77, 667 34 Forshaga

Organisationsnummer 873201-6897

Medlemsfrågor
Kontakta Jens-Åke Nilsson: jenske.nilsson@telia.com

Medlemsavgift
Medlemsavgiften är 150 kr för ordinarie medlem och 50 kr för familjemedlem (2011) till svenskt postgiro **46 96 60-5**.
Medlemmar i Norge betalar 140 norska kronor + porto 50 norska kronor till norskt postgiro **7877.08.16652**

Hemsida
www.genealogi.se/varmland

Föreningens styrelse

Ordförande Hans Olsson,
Virvelgatan 77, 667 34 Forshaga. Tel. 054-87 29 93

Sekreterare Gunnar Jonsson,
Älvhagsg. 25, 661 40 Säffe. Tel. 0533-105 59

Kassör och vice ordförande Jens-Åke Nilsson,
Strandvägen 13D, 652 17 Karlstad. Tel. 054-56 47 83

Ledamöter:
Gunnar Allenmark,
Hälltorpsvägen 25, 663 34 Hammarö. Tel. 054-51 91 28

Majlis Andersson,
Orkanvinden 9D 1tr, 681 38 Kristinehamn.
Tel. 0550-166 09

Margareta Eder,
Bybackagatan 7, 654 69 Karlstad. Tel. 054-83 33 11

Kurt Eriksson,
Falkstigen 5, 681 32 Kristinehamn. Tel. 0550-175 29

Anneli Johannesson,
Snoavägen 4, 663 34 Hammarö. Tel. 054-52 13 86

Thore Jansson,
Västra Ingersby 101, 686 94 Rottneros. Tel. 0565-602 23

INNEHÅLL

- 3 Kvarntorp - en av bergslagens tidigaste utposter**
Hans Olsson och Hans Löfgren
- 5 Nytomt i Hämnäs - en gammal Karlandagård**
Esaias Dahlin
- 8 Strand-släkten**
Roland Kihlstadius
- 10 Svartrockarnas kamp - recension**
Åke Hörnqvist
- 11 Projektet inrikes pass**
Hans Hanner
- 12 Skolarkiv**
Lars Gunnar Sander
- 14 Rotulus Causarum Criminalium**
Elisabeth Thorsell
- 17 Ordföranden har ordet**
Hans Olsson
- 18 Släktforskar dagarna**
Åke Hörnqvist
- 20 Föreningens utgivning**
- 22 Höstens program 2011**
- 24 Antavla 164**
Gustavsström med omgivningar - recension
- 26 Ur andra medlemsblad**
Antavla 165
- 28 WEB-tips**

Redaktörens ruta

I sommar har jag slirat in på ett delvis nytt spår i min släktforskning. Jag har satt mig före att få fram en tydligare bild av hur mina stackars förfäder egentligen hade det under sin levnad. Vad åt de? Vilka redskap använde de? Vägarna? Klimatet? Hur var det att vara bonde under stormaktstiden? etc.

Några skärvor har jag ju tidigare hittat i mantalslängder, bouppteckningar och i några fall i domböcker. För att komplettera bilden har jag sökt mig till mer allmänt hållna forskningsresultat, som framlagts av historiker av facket. Det har då visat sig att det går att hitta pusselbitar av lokal karaktär även i denna typ av källor. Samtidigt har jag fått en liten glimt av den oerhörda mängd av forskningsmöda som finns magasinerade på våra bibliotek runt om i landet.

Manusstopp för 2011:4 är 9 november

Kvarntorp - en av bergslagens tidigaste utposter

Av Hans Olsson och Hans Löfgren

När man söker i urkunder och gamla handlingar händer ibland att blicken fastnar på något helt annat än vad man egentligen letar efter. Det kan vara namnet på en person eller plats som väcker ens nyfikenhet och man frestas för ett ögonblick att närmare undersöka sin upptäckt. Ungefär så gick det till när intresset för Kvarntorps historia, som tidigt etablerat stångjärnsbruk utanför Bergslagen, uppstod.

Egendomen Kvarntorp är belägen i Nedre Ulleruds socken, någon kilometer från Forshaga centrum. Över ägorna slingrar sig än i dag den tillsynes anspråkslösa ån som avvattnar Smårissjön i Klarälven, men som faktiskt varit hela brukets drivmotor under en 300-år lång industriepok.

Ekonomibyggnaden är mycket gammal, men odaterad

Hur långt tillbaka Kvarntorps anor sträcker sig är ovisst. Namnet antyder dock att en kvarn funnits vid gården sedan länge, säkert före år 1587 då Kvarntorp blev skattelagt och inskrevet i jordeboken. Nästa gång namnet Kvarntorp dyker upp i de gamla handlingar är 1628 när karlstadsborgaren Olof Eriksson Spak låter uppföra en stångjärnssmedja vid Kvarntorpsån, nära den redan befinliga kvarnen.

Välbeställda karlstadsbor med näsa för affärer hade upptäckt en ny bransch under uppsegling. Bakgrunden till detta var följden av ett

komplikerat händelseförlopp i den värmländska bergslagen. Redan på sin tid förfasade sig den alltid lika närige Gustav Vasa över att man utskeppade osmundjärnet till Tyskland för att sedan köpa tillbaka det i form av stångjärn. Kungen pläderade energiskt för att järnet skulle utsmidas inom landet och en hel del nya osmundsmedjor anlades också.

Men med åren utvecklades emellertid själva järnframställningsprocessen så tillvida, att osmundjärnet kom att ersättas av det kvalitetsförbättrade och användbarare tackjärnet. Vilket i sin tur krävde en annan typ av smedja, en s.k. hammare, samt en annorlunda smidesteknik med ökat behov av träkol och vattenkraft som följd.

Bristen på skog var redan påtaglig i Bergslagen där gruvor och hyttor bokstavligen slogs om tillgången, varför järnets förädling inte längre kunde ske nära hyttorna. All nyetablering av stångjärnshamrar måste följaktligen ske utanför Bergslagen, längre västerut där skogsförsörjningen var god och passande vattendrag fanns att tillgå.

Förutom Kvarntorp anlades i Nedre Ullerud också hamrar vid Dömlé och Mölnbacka ungefär vid samma tid. De hade alla ett närmast idealiskt läge i förhållande till både Bergslagens hyttor och utskeppningshamnen i Karlstad. Senare under 1600-talet byggdes också en hytta vid Kvarntorp, om vilken man tyvärr inte vet så mycket mer än att den år 1711 hade legat öde i 20 år på grund av bristen på malm från Nordmarks gruvor.

När järnets fortsatta förädling kom i händerna på en penningstark borgarklass, som då kunde förbättra sin ekonomiska ställning ytterligare,

kom bruken att utvecklas även mot andra näringsgrenar. Ägarna lät bygga herrgårdar och blev med tiden brukspatroner som bosatte sig på bruket. För Kvarntorps del innebar det i stort följande utveckling.

Stångjärnssmidet pågick fram till 1877, kompletterat med en spiksmedja anlagd 1852. Ett sågverk, med två ramar, anlades 1832 och drevs fram till 1895 då det redan börjat ersättas av ett träsliperi (trämassefabrik) vilken i sin tur var i gång till 1924. Dessutom lär tillverkning av både brännvin och träolja ha förekommit på bruket.

Kvarntorps välbevarade och tidstypiska 1700-tals gård.

Runt den nuvarande herrgårdsbyggnaden, som påbörjades 1776, vilar idag en rofull stillhet efter århundraden av idog verksamhet. Ett kulturarv av stora mått, en påminnelse om något specifikt värmländskt - järnhanteringen - skogsbruket - herrgårds- och brukskulturen.

Tråkigt nog finns inget bevarat från de tidigare verksamheterna förutom herrgården med sina båda flyglar och en imposant ekonomibyggnad i en parkliknande miljö. Omsorgsfullt omhändertaget och förvaltat av ägarna Kerstin Börsholm och Öjvind Tansbrunn som där bedriver Bed & Breakfastörelsen och sommarcafé.

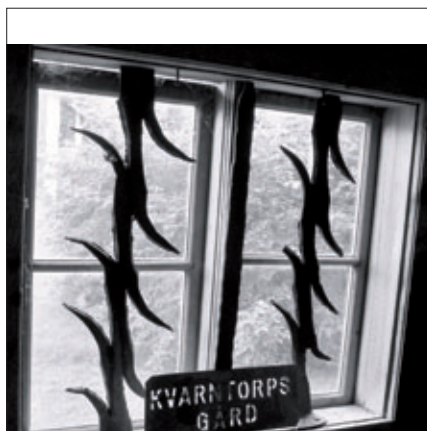

Situationsplan över Kvarntorps bruk. Från "Transporter på Klarälven" av Bengt Stjernlöf.

Ett mycket gammalt städ finns ännu bevarat.

Inbrottskyddet i ekonomibyggnaden är betryggande.
Denna och vidstående bilder är tagna av Hans Löfgren.

Kvarntorps järnstämpel bevarad som dekoration i ett balkongräcke.

Nytomt i Hämnäs - en gammal Karlandagård

Av Esaias Dahlin

Karlanda är en gammal stabil bondebygd. Frånsett två järnbruk på 1800-talet och några sågar och snickeriföretag på 1900-talet är det jordbruket med dess binäringar som varit det dominerande näringsfånget. Typiska för socknen är de många gårdar som ägts av samma släkt i hundratals år. En av dessa är gården Nytomt i Hämnäs.

1700-talet

Den äldsta kända församlingsboken för Karlanda är husförhörlängden från 1774.

Enligt den fanns då tre gårdar i Hämnäs. En av dem kallades Tomten Åmot. Som innehavare var antecknad Pär Olsson, född 1703, och hans hustru Elin Persdotter, född 1716. Sedan dess har två stora, landsomfattande skiftesförrättningar ägt rum, Storskiftet under 1700-talet och Laga skiftet under 1800-talet. Därtill kommer en lång rad arvsskiften och fastighetsbildningar som påverkat ägandeförhållandena i hemmanet. Men den del av Tomten Åmot som fått namnet Nytomt har inte påverkats av några skiftesförrättningar. Den ägs och brukas fortfarande av en ättling i rakt nedstigande led till den förste kände ägaren Pär Olsson. Det har varit en växlingsrik tid.

När Pär Olsson föddes var Sverige fortfarande en stormakt och en av Europas mest betydande nationer. Femton år senare tog allt plötsligt slut. Med det ödesdigra skottet vid Fredriksten 1718 var det inte bara hjältekonungen Karl XII som föll. Då föll också hela det svenska stormaktsväldet samman. Rikets finanser var i botten. Befolkningsläget var i kris. De flesta män i vapenför ålder var borta. Många hade stupat på slagfältet runt i Europa, andra hade gått

i fångenskap i Sibirien. Vid det tunga fredsslutet i Nystad 1721 förlorade Sverige största delen av sina landområden på andra sidan Östersjön. Den del av Finland som Sverige fick behålla var ödelagd av ryssarna, och det egentliga Sverige var utarmat. Det var i denna hårda tid som gården Nytomt skapades.

1800-talet

Per Olssons och Elin Persdotters dotter Elin, född 1756, gifte sig med nämndemannen Elof Nilsson från Norra Fors och bosatte sig på den nya gården Nytomt, som omkring 1820 övertogs av deras son Nils, född 1793, och hans hustru Ingeborg Olsdotter, född 1798.

Efter Elof Nilssons bortgång 1835 gifte änkan Ingeborg om sig 1837 med Olof Andersson från Skansen. Ingeborgs dotter Elin gifte sig och flyttade till Elofstomt.

Olof och Ingeborg fick två barn:

Per, född 1838. Han gifte sig med Cathrina Eriksdotter från Liane. De fick fem barn, däribland sonen Erik. Han blev rikskänd inom travsporten, bl.a. för makalösa framgångar med den ståtliga hingsten Tiger Brand;

Annika, född 1839. Hon gifte sig med Erik Andersson från Stommen.

De fick två barn:

Axel Olaus, född 1869. Det blev han som kom att överta Nytomt;

Nils Gustaf, född 1873. Han blev hemmansägare i Norra Fors.

1875 blev Erik Andersson änkeman endast trettiosex år gammal när hans hustru Annicka helt hastigt avled. Han blev ensam med de små pojarna Axel och Nils. 1877 gifte han om sig med Ingeborg Andersdotter från Elofstomt, dotter till Annickas

halvsyster Elin.

Erik och Ingeborg fick tre barn:

Amalia Charlotta, född 1878.

Gifte sig med byggmästaren Simon Olsson, Arvika

Anton Erland, född 1881. Emigrerade till Amerika.

Elvira Laurentia, född 1883.

Bosatte sig i Kristinehamn.

Ingeborg Andersdotter dog 1888, och Erik blev änkeman för andra gången, med fem barn att ha ansvar för. Det var ett fruktansvärt slag. De två sönerna från hans första äktenskap, Axel och Nils, var dock till ovärderlig hjälp, och man lyckades hålla hemmet samlat och driva gården vidare. 1891 gifte Erik om sig för andra gången. Hans tredje hustru hette Kajsa Olsdotter från Kesebotten. De fick två barn, en son och en dotter. Efter något år flyttade de till Köla med de minsta barnen. Axel och Nils blev kvar på Nytomt.

1900-talet

I församlingsboken för 1900-1911 står Axel Eriksson som ensam ägare till Nytomt. Han gifter sig med Maria Kristina Nilsson från Djuv i Silbodals församling. En ny tid börjar för gården.

Det gamla bostadshuset börjar bli gästet och dragigt. Dessutom vetter det mot den gamla landsvägen från 1700-talet, och vänder baksidan till den nya väg som nu dras fram över gårdens ägor. Så Axel låter bygga ett nytt bostadshus som vänder sig mot den nya vägen. Markbiten runt det nya huset, mellan gamla och nya vägen, kan knappast användas som åker längre. I stället omvandlas den till något så ovanligt som en trädgård med fruktträd, prydnadsbuskar och blomrabatter. Sådant hade knappast

funnits förut. Så var det själva huset. Det var skapat för en helt ny tid, i ett utförande som var en symbol för ett nytt århundrades tankar och drömmar. Det var en ny stil, inte dyrare än det gamla huset men bekvämare, smidigare och vackrare. Det nya huset på Nytomt blev mycket beundrat där det lyste vitmålat i solen vid den nya landsvägen med den nya bron och den ständigt ökande trafiken.

Men det var inte bara det nya bostadshuset som gav uttryck för den nya tiden. Axel tog med liv och lust del i den nya tidens tänkande. Han var en ivrig förespråkare för liberalismens visioner, som t.ex. krävde en radikal rösträttsreform ("en man-en röst"). Många anekdoter har bevarats från den tiden. Som när han retade upp prästen ordentligt på en kyrkstämman. Det var så att man måste ha en ny klockare i socknen. (Efter Axels far Erik, som slutat och flyttat till Köla).

Ärendet togs upp på kyrkstämman, där prästen satt ordförande. Någon föreslog att man skulle annonsera i Post- och Inrikes Tidningar, ett gammalt kungörelseorgan från stormaktstiden. Ja, instämde Axel, och föreslog att man dessutom skulle annonsera i Karlstads-Tidningen.

Då blev det oro på stämman. För Karlstads-Tidningen, med Mauritz Hellberg som redaktör, var det mest vänstervridna som fanns, med nästan revolutionerande krav på ändring av förstenade gamla lagar och förordningar, och fram för kvinnlig rösträtt och republik. Prästen slog klubban i bordet: "Sådana element som läser Karlstads-Tidningen betackar vi oss för!" Axel begärde ordet på nytt: "Jä ha läst Kallsta-Tininga i all mi ti, å han far hade Kallsta-Tininga, å vi räknar oss som lika bra kärar för dä"!

Det blev knäpp tyst på stämman. Så sa prästen: "Jag märker att Axel Eriksson lär man känna så småningom." Kyrkstämman beslöt enhälligt annonsera i Karlstads Tidningen efter

en ny klockare. En ny tids idéer var på väg att slå igenom, inte bara på Nytomt utan så småningom också i resten av socknen.

I Kristinas och Axels nya hem på Nytomt kunde man glädja sig åt tre barn:

Annie Kristina, f. 1905, g.m. kontraktsposten Arthur Pehrson;

Elin Maria, f. 1907, g.m. köpmannen Ivar Danielsson;

Nils Torgny, f. 1909, g.m. Stina Andersson, Stommen, Karlanda
Det blev Nils som kom att överta Nytomt. Han var ett med gården. Han visste allt om jorden, djuren, byggnaderna, skogen, arbetet.

Han var lika väl bekant med yxan och barkspaden, bågsågen och lejonsvansen, som med motorsågen och traktorn, lien och självbindaren. Med all respekt för det gamla var det framåt han ville se. Bara i ett avseende ville han vara lite gammalmodig. Det gällde hästen.

Han visste att de alltmer fulländade maskinerna kommit för att stanna. Men hästen ville han ha kvar. Ingen-ting kunde mäta sig med den. Att få ta hästen med sej till skogen för att hämta ved. Eller för den delen att få sätta sig i sulkyn för en rask tur genom hagarna eller på travbanan. Hästen hörde jorden och bonden och livet till, tyckte Nils. Stina delade hans uppfattning om arbetet på en gård.

Hon var väl införstådd med allt som måste göras. Hemmet och hushållet, barnen och familjen skulle ha sin omvårdnad. Samtidigt byggde gårdens avkastning till stor del på djurhållning och mjölkproduktion, som hon satsade på med all kraft.

Till allt detta hade hon också en hobby som hon ägnade sig åt så ofta hon kunde. Det var vävning. I den fann hon vila och avkoppling.

Stina och Nils fick tre barn: Tomas f. 1951, Olof f. 1953 och Annika f. 1958.

Efter Nils och Stinas bortgång hade Tomas och Olov gården gemensamt en tid. Sedan Olov övergått till annan verksamhet är det nu Tomas som tillsammans med Birgitta driver Nytomt.

2000-talet

När Tomas och Birgitta tar över Nytomt kan gården se tillbaka på en mer än 200-årig historia.

Nytomt skapades på 1700-talet, troligen under Adolf Fredriks eller Gustaf III:s regering, i en tid av oro och förvecklingar. Gården hade länge varit fast etablerad när 1800-talet kom med en häpnadsväckande utveckling.

Under 40 år, från 1823 till 1863, fördubblades socknens folkmängd, främst genom det förbättrade hälsotillståndet. På Nytomt följde Nils Elofsson, Olof Andersson och Erik Andersson väl med i utvecklingen.

Men den växande befolkningen hade svårigheter att försörja sig. Många lockades till Amerika, där somliga lyckades bra, andra mindre bra. 1900-talet började lyckosamt, inte minst för Nytomt med Axels nya villa och nya radikala idéer och fortlöpande förbättring av gamla odlingsmetoder. Efter honom tog Nils och Stina vid och följde samma utvecklingslinje.

Men nu är det 2000-talet, och hur skall det nu bli? En sak är klar. Det är en helt ny situation för jordbruket och för de unga entusiaster som vågar satsa på en oklar men spännande framtid.

Tidigare generationer hade alltid kunnat se tillbaka och göra jämförelser med gången tid för att finna vägledning in i framtiden. Man kunde använda sig av gamla erfarenheter och komplettera med nya teorier. Det kan man inte längre. Styrningen genom EU, den totala mekaniseringen, de helt förändrade skördemetoderna och många andra faktorer ger en alltigenom förändrad situation. Nya problem som dyker upp har inga

svar att finna i gamla erfarenheter. Man måste lita till sitt eget omdöme. Den saken känner Tomas och Birgitta väl till.

Tomas är utbildad byggnadsingenjör. Efter sin examen fick han snabbt anställning i ett stort byggnadsföretag och kunde se fram emot en säker karriär.

Men när det blev aktuellt med generationsbyte på släktgården Nytomt tog han beslutet att tillsammans med brodern Olov ta över gården. Tomas är realist. Han insåg klart vad som skulle komma att krävas av honom. Han hade kunnat välja en bekvämare framtid. Men känslan för fädernegården och lusten att anta en utmaning

gjorde att han beslöt sig för att satsa alla sina krafter och allt sitt kunnande på att bevara och vidareutveckla gården Nytomt.

En stor portion av sin förtröstan fick Tomas av flickvännen Birgitta. Hon hade samma fasta förtröstan och framtidstro som han, samma frimodighet inför utmaningar och en livslust som blommade för fullt. Hon hade en gedigen merkantil utbildning att bygga på, och erfarenheter från ansvarsfyllda uppdrag. På Nytomt gjorde hon sig snabbt oumbärlig, när hon gick in i gårningen som husmor i ett fullödig lantushåll, samtidigt som hon skötte en heltidstjänst som kanslist vid Årjängs kommunal-

kontor. Med Tomas och Birgitta är Nytomt i goda händer.

Karlanda socken
Karta från Värmlandsrötter

Nytomt 1800-talet

Nytomt 1966, Hämnäs, Villan

Nytomt 2000-talet

Strand-släkten

Av Roland Kihlstadius

Åtskilliga värmländska orter har getts namnet Strand. Gemensamt för dem alla är deras geografiska läge vid betydelsefulla vattenleder, vilka redan i forntid utnyttjades för samfärdslägen såväl sommar som vinter. Det skulle nämligen dröja länge innan framkomliga stigar och senare vägar hade uppröjts. Namngivningen "Strand" avsåg den plats där dåtida båt- eller isfärder anträdades eller avslutades.

Det hemman Strand, vars äldre släkt här i någon mån skall belysas, är beläget vid Glafs fjordens norra del – Älgåfjolen - i Älgå sn, Jösse hd. Orten Strand är omnämnd redan år 1225^{1,2}.

Den besuttna släkt, som levde här, berörs av bl a den bemärkte värmländske hävdatecknaren och prästmannen Erik Fernow (1735-1829). Av nedan angivet skäl ger han Strand-släkten ättenamnet Rahm. I sitt välkända arbete "Beskrifning öfver Wärmeland", utgivet 1773-79, anför Fernow i not 534 bl a att på 1520-talet "var flera av släkten gifta i adligt stånd, slutligen blev det en prästsläkt i Köla som längesedan gått ut".

Upplysningen är intressant. Äsyftad präst kan knappast vara någon annan än Salomon Knutsson. Båda mansnamnen Salomon och Knut går i arv inom just Strand-släkten. I sitt förnämliga biografiverk³ upptar Anders Edestam Salomon Canuti som kyrkoherde i Köla pastorat från omkr. 1566 fram till dennes död ca 1613. Alla uppgifter om herr Salomons härkomst, födelsetid, föräldrar och hustru saknas. Det är dock bl. a. känt, att "Salomon i Kölen" år 1593 underskrev Uppsala mötes beslut. Man vet också, att herr Salomons

dotter Kerstin blev gift med sin fars närmaste efterträdare i ämbetet, Johannes Laurentii.

På annat ställe (not 1163) i sin beskrivning, meddelar Fernow, att "I Värmskog (bör vara Älgå, författarens anm.) och Gillberga torde ännu finnas Ramar bland bönder". Om släkten Rahm har historieskrivaren ytterligare upplysningar att lämna i not 385.

Krönikan om Strand-släkten tar sin början med en i häradet mäktig storbonde Salomon i Strand, en man född i senare delen av 1300-talet. Han och en till namnet obekant hustru torde ha haft åtminstone nedan uppräknade tre barn, vars åldersföljd dock är oviss:

- N Salomonsdtr gift (g m) väpnaren Torsten Ingelsson /Roos af Hjelmsäter/ de bor i Strand (se II a)
- Håkan Salomonsson /Strand-släkten/ hustru okänd (se II b)
- Jon Salomonsson /Strand-släkten/ hustru okänd. Bor i Strand

Jon är jämte bonden Erland i Fröbol, Älgå sn, kallade som vittnen enl brev⁴ daterat Tingvalla 1438 29/6. I annat brev daterat Ekenäs (Stora Kils sn) 1487 12/3 säljer en Jon "Salisson" m fl namngivna personer jord i Grava sn, Kils hd, till värmländske fogden Peder Knagh. De i breven omtalade Jon Salomonsson resp Jon "Salisson" är med stor sannolikhet en och samma person.

II a)

Väpnaren Torsten Ingelsson är sålunda måg hos Salomon i Strand. Torsten

avrättas ca 1440, som en av ledarna för ett misslyckat lokalt uppror 1437-38 mot Sveriges dåvarande marsk, Karl Knutsson /Bonde/. Denne blev längre fram kung Karl VIII Knutsson, regent i landet under tre skilda perioder^{1,4}. Väpnaren Torsten Ingelsson nämns i brev 1437 5/2. Son, se III a)

II b)

Håkan Salomonsson har tidigare ej identifierats men bör av nedan framlagda skäl, se III b), kunna hänföras till Strand-släkten.

I brev daterat Arvika 1479 18/12 säljer Håkan "Sallason" och en Håkan "Torgersson" ett hemman i nuvarande Ö:a Ämtervik sn, Fryksdals hd, för 12 mark, svenska till lagmannen i Värmland, Olof Björnsson /Vinge/. Son, se III b)

III a)

Salomon Torstensson /Strand-släkten/, född på 1430-talet, bonde i Strand, hustru okänd.

Kända barn: (oviss inbördes ordningsföljd)

- Brynte Salomonsson g m oadlig hustru Dordi Johansdtr bor i Strand (se IV a)
- Anna Salomonsdtr g m rusthållare Brynte Knutsson /Roos af Hjelmsäter/ (se IV b) bebor sätesgården Berg, Älgå sn
- Salomon Salomonsson. Hustru okänd bor i Strand. 1528 upplyses, att Salomon i Strand håller en rustning, samtidigt har Salomons bror, Torsten Salomonsson i Finland, likaledes en rustning. 1528 har Salomon i Strand för sin rusttjänst socknen Gunnarskog, Jösse hd, med skatte och fodringen.

¹ Erik Fernow Beskrivning över Värmland del I och II nyttgåva av Arvid Ernvik, Karlstad 1977

² Arvid Ernvik, Olof den helige och eskoleia. Skrifter utgivna av Värmlands museum nr 2, Ystad 1955

³ Anders Edestam, Karlstads stifts herdaminne del III, Trelleborg 1968

⁴ Halvar Nilsson, De värmländska medeltidsbreven, Uppsala 1997

- Ingeborg Salomonsdtr, gift ca 1520 med Ingel Knutsson /Roos af Hjelmsäter/ rusttjänstskyldig 1528, processar 1533 om gårdar i Värmland se IV c)
- Torsten Salomonsson, född ca 1485, befallningsman på borgen Kastelholm, Åland. Adlad 1525 gift 1530 med änkan Brita Johansdtr /Fleming/, hon dör ca 1570. Har barn. Elgenstierna⁵ benämner Torsten slottsfogde och upplyser "av finsk frälseätt, död omkr. 1550 och morfader till landsfogden Ragvald Halvarsson (Ram, nr 155)". Här är upphovet till av Fernow angivet släktnamn Rahm. Elgenstiernas uppgift att Torsten varit "av finsk frälseätt" är uppenbarligen ett misstag. Hans födelseort var Älgå sn i Värmland.

III b)

Magnus Håkansson /Strand-släkten/ innehar genom sin hustru N Bratt (liljeörn) sätesgården Höglunda, Nor sn, Grums hd.

Makarnas son är väpnaren Håkan Magnusson /Strand-släkten/. Han är född ca 1465. I ett brev 1494 13/2 pantsätter han tre gårdar och en kvarn till sin morbror, Magnus Ivarsson (liljeörn). Sammanlagt pantvärde: 80 mark pgr.

Gårdarna är Strand med Mellgården i Älgå sn, som räntar 11 lispund smör och Arnäs i nuv. Borgviks sn, räntande 6 pund smör samt kvarnen i Borgvik (där fanns av ålder fler kvarnar), som räntar 8 tunnor mjöl. Så långt brevet innehåller.

Med 1490-talet hamnar väpnaren Håkan Magnusson på mycket allvarligt obestånd. Bl a är den medeltida sätesgården Strand på väg att gå ur släkten. Orosmolnen hopar sig bildligen. Håkan kan knappast ha kommit

i besittning av Strand på annat sätt än genom arv, kanske kombinerat med tillköp av arvslotter via sin far och antagne farfar, Håkan Salomonsson, se II b).

Anförd åsikt tycks i varje fall troligare än att den djupt skuldsatte Håkan Magnusson skulle ha lyckats överta Strand m m genom eventuell hustru. Farfaderns, Håkan Salomonsson, förvärv av Strand tycks för övrigt ha hängt samman med hans svågern, väpnaren och revoltören Torsten Ingelsson, sorgliga livsslut.

Håkan Magnussons ekonomiska problem förvärras gradvis. I brev 1498 12/4 tvingas han sälja Arnäs med en kvarn i Borgvik, dessutom Strand med Mellgården jämte ett torp i Älgå för 160 mark danska "vitar" (silvermynt). Köpare är Värmlands dåvarande lagman Nils Olsson /Vinge/ på Hammar i Väse sn. Rätt till återköp förbehålls.

Arnäs har Magnus Håkansson på Höglunda bytt till sej enl brev 1472 31/12 av Otte Torbjörns-son (fågel) på Stora Årås, Södra Råda sn, Visnums hd, mot en gård i Kåkindes hd, Västergötland. Arnäs och kvarnen i Borgvik går Strand-släkten ur händer, men Strand och Mellgården räddas.

IV a)

Brynte Salomonsson /Strand-släkten/ äger 1562-63⁶ och ännu 1576⁷ utöver Strand enbart frälsegården Södra Soneby i Sunne sn, Fryksdals hd. Sistnämnda har före 1587 frångått frälset.

Brynte i Strand är exempelvis 1575 (Värmlands handlingar 1575:15) länsman i Jösse hd, som tillhör Västersysslet. På sin tjänst har han fritt Strand, 8 öre oxeskatt, och Åmot, 10 öre, i Brunskogs sn.

Sammanlagt utgör dessa båda hemman följande skattepersedlar: 1

skatteoxe, 2 öre matgivepgr, 8 hästar i årlig fodring. Kungsfodring för 8 hästar har länsman Brynte däremot ej fritt.

IV b)

Brynte Knutsson /Roos af Hjelmsäter/ nämns 1528 bland det rusttjänstskyldiga frälset i Värmland. Brynte torde ha dött ca 1530. Hustrun Anna Salomonsdtr /Strand-släkten/ lever änka ännu 1563 och innehar då 9 värmländska gårdar utöver säteriet Berg, Älgå sn⁶:

1. Söpple (Gillberga sn), 2. Vik och 3. Sund (Arvika sn), 4. Hög och 5. Åmot (Eda sn), 6. Norserud och 7. Öna (Jösse-Ny sn), 8. Strand och 9. Mellgården (Älgå sn).

Makarna har fyra kända barn, varav:

- Gustaf Bryntesson /Roos af Hjelmsäter/, född ca 1515, har Vik i Arvika sn som sätesgård, troligen ogift, nämns i 1582 års adelsregister⁸, men död få år därefter; innehar 1576 utöver Vik ytterligare 9 gårdar bl. a. Strand och Mellgården
- Ingrid Bryntesdtr /Roos af Hjelmsäter/, ogift, benämns jungfru. Har Berg, Älgå sn, som sin sätesgård. Innehar 1587-88 efter sin ogifte bror Gustaf 8 gårdar och 1 torp bl. a. Strand och Mellgården. Jungfru Ingrid lever ännu 1602, då hon skänker sin egendom i fast och löst till sin syster och svåger, Per Jönsson /Bratt af Höglunda/.

Fortsättning längst ner på nästa sida.

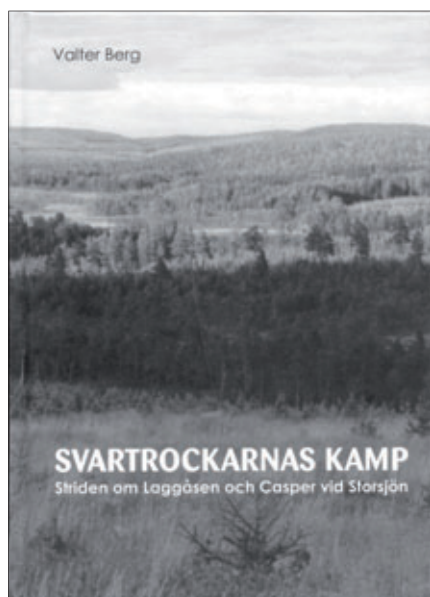
⁵ Gustaf Elgenstierna Den introducerade svenska adelns ättartavlor 1-9 (1925-1936)

⁶ Den jordbesittande adeln i Värmland och Dalsland 1526-63, Släkt och Hävd nr 1, 1973

⁷ Frälse- och rusttjänstlängder Värmland 1576, 1587-88, 1600, (ej tryckta), Riksarkivet.

⁸ 1582 års adelsregister Släkt och Hävd nr 3 1962

Svartrockarnas kamp

Titeln till trots handlar boken om Laggåsens historia. Samtidigt är det lätt att förstå författaren Valter Bergs val av titel. Valter är den som kan det mesta om händelser och människor i Gustav Adolfs socken och vi andra får vara tacksamma att han har satt sina forskningar på pränt.

Det är också lätt att förstå det lockande i att fördjupa sig i den ortens historia. Källmaterialet är ovanligt rikligt. Tack vare korrespondens och protokoll från alla tvister och processer mellan präster och präster, mellan präster och torpare, mellan torpare och torpare, mellan torpare och kronan samt mellan kronan och präster ger läsningen en ovanlig närbild.

med tidsandan och människorna i denna fattiga bygd.

Grunden till alla dessa processer ligger i Laggåsens oklara juridiska status. Var det torparna eller kyrkan eller kronan som ägde Laggåsen?

Någon gång under 1600-talet blev Laggåsskogen lagd under Ekshärads prästgård. När och hur är dock ovisst. Den första mantalslängd, som innehåller en uppgift om Laggåsen, är från 1650.

Under andra halvan av 1700-talet gjorde Uddeholmsbolaget ett par framstötter för att komma åt skogen. Bolaget traktade efter kolskogen och prästen i Ekshärad såg en god möjlighet att kraftigt förstärka prästgårdens ekonomi. Affären blev dock inte av eftersom såväl landshövdingen som domkapitlet avstyrkte. För prästen återstod då bara en möjlighet att förbättra sin ekonomi; att höja torparnas arrenden.

Detta ekonomiska beroende mellan kyrkan i Ekshärad och torparna i Laggåsen blev under det följande seklet grogrund för alla tvister som ständigt avlöste varandra.

När man läser igenom protokollsutdragen får man en känsla av att Laggåsborna kanske inte var de enklaste att handskas med. Det finns åtskilliga exempel på tvister där torpare står mot torpare. Huvudintrycket är dock att prästernas och de andra myndig-

hetspersoners inställning tycks ha varit, att vrånghet skall med vrånghet bemötas. Medkänsla och omtanke verkar ha varit okända begrepp.

I bokens sista fjärdedel porträtteras Caspar vid Storsjön, en slug och pricksäker tjuvskytt, som gick ur tiden den 27 februari 1922, 87 år gammal. Hans eskapader har givit åtskilliga avtryck i flera häradsrätter. Eftersom han inte ägde någon mark var hans legala jaktmöjligheter mycket begränsade. Hans sonson, Ragnar Casparsson, född 1893, känd socialdemokratisk riksdagsman och senare landshövding i Västmanland, ville dock inte diskutera sitt släktskap med farfadern.

Boken avslutas med en tabell över det nära 80-talet familjer som bott på Laggåsen. För dem som har kopplingar till orten bör boken vara ett måste och för oss andra är den ett viktigt bidrag till kunskapen om livsbetingelserna för dem som hela sina liv var tvungna att leva på marginalen av ett uthärdligt liv.

342 sidor, inbunden, illustrerad
Bokförlaget Norlén och Slottner
ISBN 978-91-86859-01-5
Pris 250 kr
Kan beställas från författaren
Tel.: 0563-26074

Åke Hörnqvist

forts. från föregående sida

IV c)

Ingel Knutsson /Roos af Hjelmstätter/ har med sin hustru Ingeborg Salomonsdotter /Strand-släkten, åtminstone två kända barn:

- Knut Ingelsson till Näs (nuv. Hjälmarås), Stora Mellösa sn, Askers hd, Närke. Hustrun okänd. Knut är 1564 hövitsman för en fana svenska knektar, död ca 1580.

- Barbro Ingelsdotter, död 1578, g m Olof Larsson /Ramstad-släkten/ till bl. a. Ramstad, S:a Ny sn, Värmland Död ca 1569. Deras son var ryttmästaren Lars (Lasse) Olofsson, död 1606 23/4. Lars var gifte sig 1596 25/4 med Estri Olofsdotter /Bååt/, hon avlider 1647/48.

Älgå socken i västra Värmland.
Från Värmlandsrätter.

Skolarkiv

Av Lars Gunnar Sander

På Värmlandsarkiv i Karlstad förvaras mängder av handlingar från de värmländska skolorna. Enligt uppgift så utnyttjas detta material sällan eller aldrig av släktforskarna.

Det finns därför all anledning att lyfta fram dessa skolarkiv eftersom de innehåller synnerligen intressanta uppgifter. Karlstads läroverks arkiv är det mest omfattande, så låt oss titta närmare på detta.

Karlstads läroverks arkiv

Karlstads läroverk tillkom, då den skola som hade grundats 1584, som överbyggnad fick ett gymnasium. Detta omnämns först år 1675. Som jämförelse kan nämnas att de äldsta gymnasierna är Västerås grundat 1623 följt av Strängnäs och Åbo 1626 samt Linköping 1627.

Läroverket utgjordes av gymnasium och trivialskola. Detta gällde fram till 1820 då en ny skolordning fastslog en uppdelning i gymnasium, högre lärdomsskola och apologistkola. I den senare lärde man sig räkna och skriva mera för praktiskt bruk än för fortsatta studier. Lärdomsskolan och apologistkolan förenades 1836 till "Högre lärdoms- och apologistkolan" vilket namn tio år senare ändrades till Elementarskolan. Skolreformen 1850 innebar sammanslagning av nämnda skolor till "högre allmänna läroverk". I Karlstad kallades skolan 1848-1878 "Högre elementarläroverket".

Skolans arkiv omfattar många avdelningar, men här är ett försök att lista de som kan vara mest intressanta för släktforskaren:

- Kollegiets protokoll 1708 – 1945
- Studentexamensprotokoll 1864 – 1968
- Avgångsbetyg från gymnasiet 1822 – 1945

- Tjänstgöringsbetyg för lärare 1869 – 1962
- Kataloger över elever 1858 – 1970
- Matriklar över intagna elever 1693 – 1961
- Klassliggare 1845 – 1941
- Elever som erhållit stipendier 1863 – 1936
- Ansökningshandlingar från lärare 1862 – 1950
- Skrivningar i studentexamen 1864 – 1968
- Medlemmar i skytteförening 1861 – 1912

Äldre elevmatriklar

De äldre matriklarna från 1693 och fram till mitten av 1700-talet är upprättade i efterhand och finns även mikrofilmade på Värmlandsarkiv. Rubriken på den första sidan lyder:

Carlstads Gymnasiematrikel
Med mycken correspondence och arbete
Sammanhäftad af
Fredrik Fryxell
aflämnad 1758

Fryxell har inte bara listat eleverna rakt upp och ned utan även i de flesta fall i korthet angivit vad som hände dem i livet sedan de lämnat gymnasiet och i förekommande fall också när de dött. Här några slumpvis valda exempel:

Andreas Ludovici Tollstadius, prostson från Kristinehamn. Reste till Uppsala 1698. Rustmästare. Fången vid Pultava 1709, död i Sobolski i Sibirien 1715.

Petrus Hedrén, reste till Lund 1734. Omkom olyckligen av hungersnöd på en klippa i Väneren.

Eleverna rangordnades

Den äldsta tryckta skolkatalogen från "Karlstads högre elementar-läroverk" avser vårterminen 1858. Där är eleverna i varje klass rangordnade efter betygspoäng. De står alltså inte upptagna i bokstavsordning som vi numera är vana vid! Häng med nu, för så här räknades betygspoängen ut enligt en not i slutet av katalogen:

De siffertal, varigenom betygen för kunskapen är uttryckt, anger summan av ordningsnumren, vilka varje lärjunge erhållit i de särskilda läroämnena, på det sätt, att 1 gives åt den minst försigkomne samt vidare högre nummer allt efter högre kunskapsgrad ända till 5 som är det högsta betyget inom varje kurs (1=försvarligt, 2=godkänt, 3=icke utan beröm godkänd, 4=med beröm godkänd, 5=berömlig). Då första kursen i ett ämne är avslöverad räknas betygen ifrån 6 som alltså är =försvarlig i andra kursen, 7=godkänt o s v. I tredje kursen är alltså 11 lägsta betyget och 15 det högsta, i fjärde kursen 16 lägsta och 20 högsta, i femte likaledes 21 och 25, i sjätte 26 och 30 o s v.

Som exempel på detta tar jag 7:e klassen på "Lärda linjen". Som nummer ett med 344 poäng står inspektorssonen O H Roth född 1839. På sista och tionde plats med 290 poäng finner vi H T Norrman född 1841 som son till en avliden kronofogde. Huruvida åldersskillnaden spelade någon roll här kan man naturligtvis bara spekulera i.

Höstterminen 1860

Till skillnad från den ovannämnda katalogen, så börjar denna med en presentation av lärarna: Observera adjunkternas ämneskombinationer som för en nutida betraktare måste te sig något konstiga.

Rektor

F Wallin, teol kand, hebreiska.

Lektorer

J M Malmstedt, teol dokt, prost i Grava, lärare i filosofi och svenska, tjänstledig

E E Östling, latin

L M Grothk kyrkherde i Hammarö, grekiska

J Frykholm, historia

J G M von Gegerfelt, matematik

J P Bergendal, främmande levande språk

L M Larsson, naturvetenskap

Adjunkter

J F Gjörcke, latin och historia

S Hardin, domkyrkosyssloman, naturvetenskap och tyska

E A Pallin, konsistorieamanuens, latin, grekiska och matematik

C O Schenson, matematik och engelska

T Hammargren, tyska, svenska och fysik

A Thorstenson, vikarierande lektor för J M Malmstedt

A G Tobiaeson, vikarie för A Thorstenson, lärare i klass 1

J M Larsson, bibliotekarie, kristendom, historia och matematik

CA Zettervall, studerande, biträdande lärare till J M Larsson

J Johansson, vikarierande adjunkt, lärare i klass 2.

Övningslärare

F O Söderström, musikdir, domkyrkoorganist, musik

B A Santesson, notarie, teckning och gymnastik.

När vi sedan kommer till eleverna så var de 245 till antalet och fördelade på åtta årskurser: 1 – 5, 6:nedre, 6 övre och 7. Från klass 3 var eleverna uppdelade på en klassisk och en real linje. De motsvarar alltså senare tiders latin och realgymnasium. I klass 6 övre fanns dessutom två elever och i klass 7 en elev som läste civila linjen.

För varje elev anges namn, födelseår, inskrivningsår, antal terminer i klassen samt faderns yrke. Anmärkningsvärt är att hemort inte är medtagen! För sjundeklassarna anges också om de läste engelska och hebreiska vilka ämnen var valfria. Det behöver väl knappast påpekas att elevkåren bara bestod av gossar!

”Gamla gymnasiet”. Domkyrkan bakom träden till höger. Foto Lars Gunnar Sander.

Rotulus Causarum Criminalium

Av Elisabeth Thorsell

På AD Online finns en del volymer av Göta Hovrätts material. En serie heter **Rotulus Causarum Criminalium**, som för ett antal år sammanfattar olika ärenden, och anger varifrån vederbörande är kommen (häradsvi), vad han är anklagad för och när målet behandlades.

Volymen [Göta Hovrätt, Huvudarkivet C IX cb:2] omfattar åren 1732 till 1748, och då tror man ju gärna att notiserna förts i tidsföljd, och det gör

de. Men av obekant anledning förs två olika avdelningar av notiser för samma tid, och med ganska likartade ärenden, så om man söker på notis 13 år 1743, utan att veta i vilken avdelning den står, kan man komma snett och inte återfinna det man söker.

Kommentar från Stig-Ove Wisberg: Om jag inte är helt fel ute, så fanns det två divisioner i Göta hovrätt vid denna tidpunkt. Varje division hade sin egen rotel. Senare tillkom både tre, fyra och

fem divisioner, var och en med en egen registerbok/rotel. Divisionen var namngiven över det hovrättsråd som var ledare för respektive division. För att leta rätt på respektive mål i själva domboken, Brottmålsutslag, så bör man ha lite tålamod. Där är det inte uppdelat på samma sätt, utan blandat divisionerna emellan.

Ytterligare register till Göta hovrätts domböcker finns under denna länk: www.wisberg.se/wisberg.se/kung.htm

Utdrag ur Rotulus Causarum Criminalium (Göta Hovrätt, Huvudarkivet C IX cb:2) för ärenden som rör Värmland under tiden 1743-1748. Volymen finns på Arkiv Digital. Sammanställt av Elisabeth Thorsell

Personer	Brott
1743	
Nr 13 Vargeringskarlen Per Henriksson med dess husbonde Anders Matsson från Gillbergs härad	Den förre begått kyrkotjuvnad och den senare angives för delaktighet i samma tjuvnad
Nr 28 Olof Olofsson i Höghult och Lars Persson Säpp från Nordmarks härad	Lagt våldsam hand på Lars Andersson Elg, som därav döden ljutit (se nr 50)
Nr 31 Halvard Jonsson i Virbäck från Nordmarks härad	Haft falskt mynt
Nr 42 Borraren Jonas Sonesson från Filipstads bergslags härad	Misstänkt för vållande till gruvsdrängen Per Christofferssons död
Nr 46 Besökaren Olof Moquist från Karlstad	Överfallit och slagit och sparkat en havande hustru, omkull slagit en gammal hustru att hon lårpipan brutit, derefter hon döden ljutit, likaledes han illa bemött och hanterat sin svärmor, med flera överdådiga saker han varit anklagad för
Nr 50 Bönderna Olof Olofsson i Höghult och Lars Persson Säpp från Bränningen och Nordmarks härad	Ytterligare rannsaking angående det desse lagt våldsam hand på Lars Andersson Elg, som därav döden ljutit
Nr 67 Gifta mannen Nils Olofsson från Nordmarks härad	Svågers spjöld och enfalt hor med sin hustrus ogifta syster Marit Amundsdotter
Nr 69 Skogvaktaren Johan Lund från Gillbergs härad	Angiven för att ha betungat allmogem med olaga pålagor
Nr 71 Skomakaren Johan Öhman och dess son vargeringskarlen Anders Johansson i Kristinehamn	På en söndag fört ett syndigt och förargeligt leverne med brännvinssupande, slagsmål och svordom
Nr 72 Olof Bryngelsson från Väse härad	Förövat slagsmål på kyrkovägen
Nr 73 Hustru Catharina Johansdotter och Hemming Svensson från Nordmarks härad	Brukat vidskepelse med sållande efter något påfunnit korn
1744	
Nr 6 Olof Jonsson i Visterud från Fryksdals härad	Låtit skriva sig ett falskt resepass
Nr 26 Drängen Anders Månsson från Jösse härad	Angiven att hava uti dryckenskap angripit sina föräldrar med bittra ord och hotelser

Nr 49 Soldaten Börje Svensson Sveman från Karlstad	Bekänt sig hava för 10-12 år sedan begått tidelag
Nr 64 Drängen Sven Johansson från Näs härad	Tillbjudit bedriva tidelag med en ko
Nr 65 Soldaten Måns Halvardsson från Näs härad	Tillbjuden kyrkostöld
Nr 75 Torparen Johan Nilsson i Laggsundet och blinda drängen Anders Andersson från Rämnen och Filipstads Bergslags Tingsrätt	Misstänkte att antingen hav a myntat eller utprånglat tvenne falska sexöresstycken
Nr 88 Vaktmästaren Börje Hammarberg från Karlstad samt vaktknekten Peter Jonsson darsammastädes	Av vilkas vangömmo och försummelse 6 st norska karlar och en svensk hästtjuv praktiserat sig utur Karlstads kronofängelse
Nr 91 Soldaterna Pål Glänfelt och Hans Georg Öijesäter från Kils härad	Edsöre
Nr 96 Brynte Staffansson från Jösse härad	Tjuvnad
Nr 97 Norska landsstrykaren Olivier Larsson, Lars Hansson och Olof Andersson Styropp från Nordmarks härad	Angivna för kyrkotjuvnad

1745	
Nr 2 Lars Persson Black från Ölme härad	Tredje gången tjuvnad förövat
Nr 4 Unga drängen Erik Staffansson i Bresjön, Fryksdals härad	Bekänt sig hava åtskilliga tidelag bedrivit
Nr 11 Olof Larsson i Måsängen, Kils härad	Edsöre
Nr 31 Fjärdingsmannen Ingevald Nilsson och Olof Persson från Ölme härad	Lagförda för det under deras förvar tvenne fångar kommit på flykten
Nr 32 Anders Bengtsson i Holmeryd(?) och Anders Persson i Gravryd(?) från Visnums härad	Misstänkte såsom vållande till den förres gårdbo Lars Björnssons död
Nr 40 Per, Nils och Erik Larssöner och Hans Bergman från Filipstad	Angivna för myteri
Nr 53 Per Jonsson, Per Persson och Olof Larsson från Älvdals härad	Dråp
Nr 96 Anders Johansson från Bartena(?) och Nyeds bergslag	Angivit rån
Nr 97 Drängen Erik Olsson från Kållerud och Grums härad	Varit för tidelagsbrott angiven
Nr 105 Smeden Nils Svensson i Kjörn(?) från Nordmarks härad	Dömd till vådabot
Nr 106 Drängen Johan Claesson i Furtan och kvinnfolket Marit Andersdotter från Kronan, Jösse härad	Vilka äro syskonebarn och med varannan olofligt köttslig omgäinge och barn sammanavlat

1746	
Nr 2 Nils Persson i Svensby från Fryksdals härad	Skrivit ett falskt bytesbrev
Nr 15 Soldaten Lars Måsäng från Kils härad	Edsöre
Nr 16 Hustru Rangela Jonsdotter från Uplanda i Kils härad	Signeri
Nr 17 Hustru Annika Andersdotter i Maxstad i Väse härad	Vidskepelse
Nr 64 Hustru Margareta Ersdotter, skomakaren Johan Öhman och Hans Persson från Kristinehamn	Väga- och rättegångsfridsbrott
Nr 67 Änkemannen Anders Jansson i Norra Erkvattnet och Kerstin Olofsdotter darsammastädes	Lägersmål i förbjudna svågerskapsled
Nr 68 Ingeborg Jonsdotter i Karlstad är av pigan Karin Larsdotter angiven	Att hava haft missfall och det å lönn lagt
Nr 71 Löjtnanten Abraham Josias Brink och rådmannen Lars Wennersten från Fryksdals härad	Angivna för tingsfridsbrott

Nr 78 Kvinnspersonen Kerstin Eriksdotter från Östra Deje i Kils härad	Barnamord
Nr 82 Soldaten Lars Måssing från Kils härad	Gjort inbrott och begått stölder
Nr 116 Jon Olofsson i Gersheden och dess unga svägerska Karin Håkansdotter	Haft med varandra köttslig beblandelse
Nr 117 Mönsterskrivaren Nils Höfström	Uti Kongl Hovrättens namn utfärdat falsk resolution
Nr 122 Soldaten Magnus Larsson Sveman, Nyeds bergslag	Smädat och skuffat sin fader och styvmoder
Nr 123 Avskedade gardessoldaten Bengt Hörling från Karlstads tingslag	Bekänt på sig tidelag
Nr 132 Danske mannen Thomas Persson från Filipstads bergslag	Tillbudit begå tidelag

1747	
Nr 4 Gamla och gifta karlen Håkan Nilsson i Berg från Torp och Kils härad	Tillbudit bedriva tidelag och andra gången [i] överflödigt dryckenskap, förövat samt sökt själv livet sig avhända
Nr 9 Jon Olofsson i Gersheden och Elof Håkansson i Kils härad	Edsöre
Nr 10 Annika Elofsdotter från Ås i Fryksdals härad	Anklagad för att ha brukat oanständiga utlåtelse mot sin styvsvärfader Jon Månsson i Ås
Nr 41 Trumslagaren Bengt Wolin från Ölme härad	Angiven för att ha slagit sin styvmor
Nr 42 Fjärdingsmannen Ingevall Nilsson i Vall, Ölme härad	Släppt några arrestanter
Nr 43 Masmästaren Erik Ersson och Per Olofsson i Nolby	Förövat slagsmål på tingsplatsen
Nr 56 Gifte soldaten Jon Olofsson Värman från Älvdals härad	Lägrat ett avvita kvinnfolk
Nr 57 Hammarsmeden Anders Wass och Måns Olofsson från Nyeds bergslag	Angivna för vållande till Måns Olofssons i Duvenäs timade död
Nr 75 Gifte soldaten Lars Hillberg från Kristinehamn	Trolovat sig med änkan Ingird Haraldsdotter och haft köttslig beblandelse med henne
Nr 99 Jonas Jonsson från Karlskoga härad	Okvädat sin svärfar

1748	
Nr 7 Kvinnspersonen Annaika Jonsdotter från Värmland	Ihjällegat ett barn
Nr 25 Simon Eriksson i Kårtebråten(?) och dess hustrus systerdotter Maria Jansdotter från Karlskoga härad	Enkelt hor och blodskam
Nr 28 Båtsmannen Anders Wickam från Kristinehamn	Utgivit ett falskt tolv öres stycker
Nr 30 Båtsmännen Anders Svensson Berg och Hans Olofsson Styrman från Kristinehamn	Stöld och inbrott
Nr 44 [oläslig titel] Didrik Philipsson och Elof Holsson [?] Nordmarks härad	Hindrat profossen då han vari i färd att giva en missgärningsman spö

Ordföranden har ordet

Sommaren har nått sitt slut vad avser vår verksamhet. Vi har i sommar medverkat vid flera evenemang: Edebymarten i Övre Ullerud, Klarhälja på Kärnåsen, Halvarstugan i Norra Finnskoga, Gammelvala i Brunskog, Kulturveckan i Sunne, Höstmarknaden i Ransäter samt Skördefesten på Värmlandsnäs. Aktiviteterna har varit mycket givande. Försäljningen vid vårt bokbord har gått mycket bra och vi har kunnat hjälpa många besökare med släktforskarfrågor.

Hör gärna av dig om du har tips på andra aktiviteter, som du tycker att vi ska besöka/medverka, där vi kan hjälpa till med släktforskarfrågor. Intresset för släktforskning verkar vara stort världen över och vi har god draghjälp av massmedia.

Programmet "Vem tror du att du är", som BBC startade för sju år sedan, har fått efterföljare i många länder. I sommar har SVT visat en serie amerikanska avsnitt och i höst kommer

det åtta nya svenska program som kommer att sändas på tisdagar.

Värmlands Kyrkoboksregister utgåva nr 2 är nu äntligen klar. Ett föredömligt arbete av Gunnar Jonsson att få till detta och även av alla som registrerat och korrekturläst - ingen nämnd och ingen glömd. Nu innehåller CD-skivan 46 församlingar och nästan 700.000 namn på födelse, vigde och döde. Vilka församlingar som ingår, kan du enklast se på Värmlandsrötter www.genealogi.se/varmland

Projekt "Hela Värmland" fortsätter i höst med Filipstad, där vi kommer att försöka starta upp en lokal släktforskargrupp. Nytt för hösten är att Värmlandsarkiv kommer att ha föreläsningar i Säffle, Arvika och Hagfors, som sedan kommer att erbjudas övriga.

I år reser Folkrorelsearkivet, Värmlandsarkiv och Landstingsarkivet till

jubilerande Arvika och anordnar Arkivens Dag där den 12 november. Kommunarkivet i Arvika finns också representerat och viss materiel. Värmlands släktforskarförening är representerad i "bibliotekshuset" under dagen, det är i första hand Arvikagruppen som svarar för släktforskarhjälp.

I Karlstad arrangerar Karlstad kommunarkiv, tillsammans med föreningen och Värmlandsarkiv, Arkivens dag, i dagarna tre. Arkivet har öppet hus i de egna lokalerna i Stadshuset under eftermiddagarna 10-12 november. Material med anknytning till personhistoria kommer att visas.

Är nyss hemkommen från årets Släktforskar dagar i Norrköping 27-28/8. Konferensanläggning Louis De Geer, där evenemanget gick av stapeln, är en fantastisk anläggning, delvis belägen i de gamla fabrikerna. På torsdag kväll innan släktforskar dagarna var samtliga ordföranden, redaktörer och cirkelledare inbjudna till konferens. Från föreningen deltog jag själv samt våra tre redaktörer.

På lördagskvällen bjöd förbundet in till jubileumsbankett för sitt 25 års firande. Höjdpunkten för vår del under kvällen var när vår sekreterare Gunnar Jonsson fick motta förbundets Hedersdiplom för sina framstående insatser inom släktforskningen. En buss med ca 45 av våra medlemmar anlände under lördag förmiddag. Tyvärr kom mångas förväntningar på skam när det visade sig att biljetterna var slut till de föreläsningar som annonserats. Detta är ett återkommande problem som vi hoppas att man löser till nästa år när evenemanget går av stapeln i Gävle.

Hans

Diplomerad

I förra numret av VärmlandsAnor hade vi det stora nöjet att informera om att Gunnar Jonsson tilldelats Sveriges Släktforskarförbunds hedersdiplom för sina mångåriga och

omfattande insatser till fromma för släktforskare i Värmland. Det högtidliga överlämnandet ägde rum under jubileumsbanketten i samband med förbundets riksmöte i Norrköping.

*De tre diplomerade vid förbundets årsmöte i Norrköping.
Från vänster :
Hilding Jacobsson,
Uddevalla,
Börje Gustafsson Kronobergs
Genealogiska förening och
vår egen Gunnar Jonsson*

Foto: Olle Andersson

Släktforskar dagarna

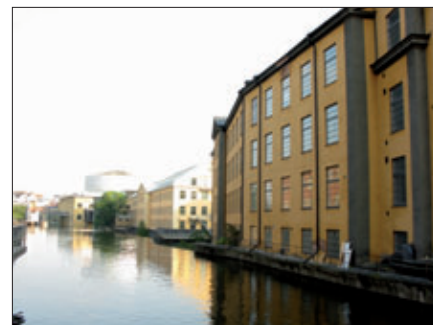
Av Åke Hörnqvist

Mitt bestående intryck av årets upplaga av släktforskar dagarna är vädret och omgivningarna. Vädergudarna var på sitt allra bästa humör och bjöd både på sol och äkta tropisk värme. Detta bidrog givetvis till att förgylla upplevelsen av den fysiska inramningen; mitt i Norrköpings unika Industrilandskap vid Strömmen.

huvudskälet till deras medverkan var väl att informera om att de skall stå värd för Släktforskar dagarna 2012.

Sedan några år delar vår förening monter med Värmlandsarkiv och det fungerar alldeles utmärkt och är dessutom kostnadseffektivt. I år hade vi hyrt ett något längre bord och det var tur för under lördagen var det packat

var jag där kl 10 00 då invigningen förrättades. Det första jag fick göra var att ställa mig i en kö för att få biljetter till de föreläsningar, som jag ville ta del av.

Arbetets museum vid Strömmen.
Foto: Olle Andersson

När jag så småningom kom fram visade det sig att de, som jag vill gå på, redan var fullbokade. Men hur kunde detta komma sig? Jo, man öppnade portarna för allmänheten

En av de största utställarna.
Foto: Olle Andersson

Utställnings och föredragslokalerna. Louis de Geer konferenscentrum.
Foto: Olle Andersson

Med åren har professionaliteten i arrangemanget ökar successivt. Därför var det friskt vågat av den nybildade (2008) släktforskarföreningen i Norrköping att åta sig detta stora arbete. I dagsläget har föreningen 350 medlemmar och jag fick intrycket att alla var med och ställde upp som funktionärer. De var mycket hjälpsamma med att visa rätt i labyrintherna i den stora konferensanläggningen.

Bland utställarna står sig trenden att de kommersiella aktörerna utgör det dominerande inslaget. I år noterade jag att det inte fanns en enda förening från Norrland bland utställarna – bortsett från Gävle men

med folk hela tiden. På söndagen var det lite lugnare. Rent försäljningsmässigt noterade vi "all time high". Den nya CD-skivan med kyrkboksregister gick som smör i solsken. Över lag var våra monteransvariga mycket nöjda och vill gärna ge en eloge till arrangörerna.

Även om det kan vara intressant att ta del av utställarnas utbud, tror jag nog ändå att de flesta tillresta besökarna är minst lika intresserade av programutbudet. Och nu kommer jag in på ett stort dilemma. Hur skall insläppen ordnas? Under dagen fick jag höra många negativa kommentarer kring detta problem. För egen del

redan kl 09 00. Vad göra? Bussen skulle ju inte gå hem förrän kl 16 30. Christopher O'Regan blev räddningen under 45 minuter men jag fick vänta till kl 12 00. Hans föreläsning krävde inga platsbiljetter eftersom den lokalen hade plats för drygt 700 åhörare.

Eftermiddagen i övrigt tillbringade jag på Arbetets museum och på Norrköpings stadsmuseum och sedan blev det lite rundvandring i Norrköping – för vi hade ju tur med vädret.

Arkivens dag 2011: *Levande arkiv*

Karlstads kommunarkiv bjuder tillsammans med Värmlands Släktforskarförening in till Arkivens dag den 10-12 november. Med årets tema – *Levande arkiv* – vill vi lyfta fram alla de människor som har levt och verkat i Karlstad med omnejd, och som har satt avtryck i de kommunala arkiven.

Det kan t.ex. gälla människor som i olika skeden av livet har behövt stöd och hjälp av det allmänna, folk som har haft sin skolgång här, personer som har varit verksamma politiskt eller yrkesmässigt i kommunen eller som bara råkat komma till världen i ett karlstadshem. Alla dessa människor lever vidare i arkiven.

Årets tema är också en uppmaning till alla släktforskare, hembygdsforskare, lokalhistoriker och andra att använda våra arkiv i sin forskning; för det är först i mötet med forskaren som arkiven blir levande.

Karlstads kommunarkiv håller under dessa dagar sina lokaler öppna för allmänheten. Vi kommer att förrevisa arkivhandlingar som på olika sätt återspeglar förfäders liv och verk, svara på frågor och berätta om vårt material och hur det kan användas i släktforskning.

Värmlands släktforskarförenings representanter informerar om sin verksamhet, hjälper till med att besvara släktforskarfrågor. Föreningen har

dessutom ett antal CD/DVD skivor som vi säljer åt Sveriges Släktforskarförbund.

Helt nytt är föreningens egen CD: "Värmlands Kyrkoboksregister" med 46 Värmlandsförsamlingar födde, vigde och döde med nästan 700.000 namn. Mer om CD skivan kan du läsa på VärmlandsRötter, www.genalogi.se/varmland.

Plats: Stadshuset,
Drottninggatan 32.

Tid: torsdag och fredag den
10-11 november kl. 13-16,
lördag den 12 november
kl. 11-14.

Styrelsen på grönbete

Vår flitiga styrelse sammanträder vanligtvis 8 – 10 gånger per år.

I år tyckte vår ordförande att det kunde vara läge för ett sammanträde mitt i sommaren. För att sockra kallelsen hade han valt att förlägga mötet på en plats med en idyllisk inramning. När han dessutom lyckades få solen att lysa från en molnfri himmel, blev tilltaget kraftigt applåderat av deltagarna.

På mötet behandlades både små och lite större frågor. Till den senare kategorin får räknas den nya utgåvan av CD-skivan, som blev klar dagarna före mötet. Gunnar Jonsson, som ansvarat för inmatningen av de gjorda registreringarna, fick mycket beröm av ordföranden och andra inblandade. Lanseringen kommer att ske på Släktforskar dagarna i Norrköping. Av den första upplagan har vi sålt nästan 150 ex. På sidan 21 finns en uppställning som visar vilka socknar som ingår.

Åke Hörnqvist

Styrelsen under välbehövlig kaffepaus.

Fr v Åke Hörnqvist (adjungerad), Thore Jansson, Gunnar Jonsson, Margareta Eder, Hans Olsson, Gunnar Allenmark, Majlis Andersson, Jens-Åke Nilsson. Frånvarande ledamöter Anneli Johannesson och Kurt Eriksson.

Föreningens utgivning

Litteratur

Arbetsvandringar

Värmland-Härjedalen

under 1800-talet

Roger Alderstrand & ABF

100:- *

En kyrkoherdes vardag

Ekshärad 1700-1758

Mats Hellgren

Andreas och Bengt Piscator, kyrkoherdar, har fört anteckningar om allt som tilldragit sig i prästgården.

110:- *

Wermlandslegten Ekelund

Leif Robertson

”Slegtbeskrivning öfver Wermlands legten Ekelund och dess förgreningar”

1500-2000, 411 sidor A4, illustrerad, personregister

250:- *

Kvarnarna vid Rottanafallen

Eric Sundell

Kvarnindustrins uppbyggnad under 1600-talet. Teknik, matning, kvarnbeskrivningar. Andra utgåvan. 110 sidor, personregister

100:- *

Ölme Härads Dombok

Axel Em. Löf

Nytryck från 1997. Huvuddelen av Materialet utgörs av Ölme härads Dombok. Dessutom ett par protokoll från Visnum och Färnebo härader, Varnums kyrkbok för tiden 1645-50, en mantalslängd för Ölme och Varnum 1642 mm. Häftad 234 sidor

125:- *

Värmländska Antavlor nr 1-50

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor åren 1990-1997.

Släktnamns- och sockenregister. 152 sidor A4

140:- *

Värmländska Antavlor nr 51-100

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor åren 1997-2003.

Släktnamns- och sockenregister. 102 sidor A4

90:- *

Värmländska Antavlor nr 101-150

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor åren 2003-2009.

Släktnamns- och sockenregister. 116 sidor A4

100:- *

Torp och ödegårdar i

Huggenäs

Gunnar Jonsson m. fl.

86 sidor A4

100:- *

Torp och ödegårdar i Ölserud

Maj Olsson m. fl.

58 sidor A4

60:- *

Torp i Botilsäter

Britta Johansson m. fl.

47 sidor A4

50:- *

Övriga trycksaker

Antavleblanketter

A3, 6 generationer, 5-pack

15:-

Nytt från VSF 1984-1991

Hel årgång

75:-

VärmlandsAnor 1992-2010

Kopierade exemplar, 4 nr/år

Per nr

25:-

Kyrkboksregister på CD

Vår CD-skiva är kompletterad och innehåller nu 46 socknar.

Se tabellen nästa sida!

De nya socknarna är markerade med * i kolumnen ”Ny”.

Skivan innehåller nästan 700 000 poster

Vilka år som ingår, ser du på vår hemsida www.genealogi.se/varmland

Pris 350 kr, för medlemmar 300 kr

För dem som hellre vill ha registren som papperutskrift, kontakta oss på vsff@telia.com för prisuppgift.

Kyrkboksregister på papper

Norra Råda födde 1725-1769

Mats Hellgren

109 sidor A4, 3 sorteringar

140:- *

Brunskog husförhörslängd

1760-63

Rolf Brodin

32 sidor A4

50:- *

Ekshärads ”församlingsbok”

1665-1750

Mats Hellgren

190 sidor A4

200:- *

Övriga CD-skivor

Dalslands och Värmlands

Ortregister

2579 Ortnamn i Dalsland och 5532 i Värmland samt socken- och härads-kartor i Excelformat.

Excel viewer ingår

100:- *

Boställen i Säffle kommun

Sven Johnsson

Över 7000 namn på herrgårdar, gårdar, torp, backstugor och andra bostadshus.

Excelformat

100:- *

Medlemstidningar 1984-2003

78 medlemstidningar i PDF-format. Man kan söka efter specifika ord i ett eller flera/alla nummer.

På CD'n finns förutom tidningarna även en version 7.0 av Acrobat och en del bonusmaterial

100:- *

Värmländska Antavlor 1-150

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor åren 1990-2009. I html-format, som en hemsida men på CD. Kräver webbläsare som kan hantera ramar

100:- *

Utnyttja din medlemsrabatt

Medlemmar får 10 % rabatt på alla publikationer som ges ut av föreningen, markerade med *

Socken	Födde	Vigde	Döde	Ny	Registrerare
Boda	X	X	X	*	Sven Haage
Bogen	X	X	X		Carl-Johan Ivarsson
Botilsäter	X	X	X		AMS-projekt Cresco
Bro	X	X	X		Framtidshuset i Säffle
Brunskog	X	X	X		Sven Haage
By	X	X	X	*	Framtidshuset i Säffle
Ekshärad	X	X	X	*	M Hellgren/J-Å Nilsson
Eskilsäter	X	X	X		Framtidshuset i Säffle
Fryksände	X			*	Knut Malmström
Glava	X	X	X		AMS-projekt i Arvika
Grava	X	X		*	H Ängermark/L Andersson
Grums		X		*	Bernhard Granholm
Gunnarskog	X	X	X		Carl-Johan Ivarsson
Huggenäs	X	X	X		Framtidshuset i Säffle
Högerud	X	X	X		Rune Hansson
Järnskog	X	X	X	*	M Hultman/R Loberg
Karlstad	X			*	Hans Ramebäck
Kila	X	X	X		Gunnar Jonsson
Långserud	X	X	X	*	Framtidshuset i Säffle
Millesvik	X	X	X		AMS-projekt Cresco
Nedre Ullerud		X	X	*	H Ängermark/K Eriksson
N:a Finnskoga			X	*	Anneli Johannesson
Ny	X	X	X		AMS-projekt i Arvika
Nyskoga		X		*	Gunnar Jonsson
Segerstad	X	X	X		Carl-Johan Ivarsson
Stavnäs	X	X	X		Jan Thimberg
Stora Kil	X	X	X	*	Raymond Tryggvesson
Sunne	X	X	X	*	R Johansson/T Jansson
Svanskog	X	X	X	*	Framtidshuset i Säffle/C-J Ivarsson
Säffle	X	X	X	*	Framtidshuset i Säffle
Södra Ny	X	X	X		Framtidshuset i Säffle
Trankil	X	X	X	*	Gunnar Jonsson
Tveta	X	X	X		Framtidshuset i Säffle
Vitsand	X	X	X		Framtidshuset i Säffle
Värmskog	X	X	X		Jan Thimberg
V:a Fågelvik	X	X	X	*	Ulla Hansson
V:a Ämtervik	X	X	X	*	Thore Jansson
Väse		X			A Carlsson / S Boström
Älgå	X	X	X		AMS-projekt i Arvika
Älvsbacka	X	X	X	*	Carl-Johan Ivarsson
Ölme		X	X	*	B Isaksson/C-J Ivarsson
Ölserud	X	X	X		AMS-projekt Cresco
Östmark	X	X	X		K Risberg/Y Fredsberg
Ö:a Fågelvik	X	X	X	*	Jens-Åke Nilsson
Ö:a Ämtervik	X	X	X	*	Thore Jansson
Övre Ullerud	X	X	X		Jens-Åke Nilsson

För närmare information om våra skrifter och CD-skivor, gå in på vår hemsida:
www.genealogi.se/varmland

HÖSTENS PROGRAM 2011

Arvika

Tredje tisdagen varje månad, september-december, mellan kl 15 och 18 finns en erfaren släktforskare på plats i biblioteket. Alla aktiviteter sker på Arvika bibliotek

Gruppen träffas den första måndagen i varje månad
dvs 5/9, 3/10, 7/11 och 5/12 mellan 17 och 19. I skrivande stund är innehållet inte klart i alla delar.

Måndag 3/10 17.00 Fastighetsforskning. Petra Berglund

Grums

Tisdag 27/9 18.30 Gruvöns bildarkiv presenteras. Dessutom berättar Olle Karlsson om gamla Grums.

Tisdag 18/10 18.30 Anbytarkväll samt lite smått och gott.

Tisdag 15/11 18.30 Forska om fastigheter.

Samtliga träffar på Biblioteket i Grums.

Karlstad

Alla aktiviteter sker på Arkivcentrum, vån. 7.

Forskarjour på Arkivcentrum varje torsdag kl 16 00 – 19 00 under perioden 15 sept. till 15 maj.

Måndag 26 sept.
Kl 14

Utflykt till bevaringsplatsen Trossnäs, Olle Nilsson guidar

Torsdag 13 okt.
Kl 18 30

Gruvhanteringen i Nordmark och människornas levnadsförhållanden.

Per Brattén från Nordmarks Gruvmuseum berättar

Måndag 24 okt.
Kl 14.00

Medlemmar berättar om sin forskning (preliminärt)

Torsdag 10 nov.
Kl 18.30

Svedjefinnar, Kerstin Berggren från Finnkulturcentrum berättar

Måndag 21 nov.
Kl 14.00

Program ej fastställt

Torsdag 8 dec.
Kl 18.30

Dop, bröllop och begravning i forna tider. Helena Røjder från Värmlands Museum berättar.

Kristinehamn

Första tisdagen i varje månad, oktober – december, mellan 14 till 17 finns en erfaren släktforskare på plats i biblioteket (släktforskarrummet).

Övriga programpunkter:

Torsdag 13 okt. 19.00 Att forska i föreningsarkiven – Berith Sande från
Folkrörelsernas arkiv informerar.

Onsdag 9 nov. 19.00 Vad berättar kartorna, Morgan Nyberg

Onsdag 14 dec. 19.00 Anbyttarkväll

Kvällsaktiviteterna på Kristinehamns bibliotek en trappa upp

Sunne

Släktforskarhjälp på biblioteket, torsdagar 8/9, 13/10 och 10/11 mellan kl 13 och 17 samt lördagar 24/9, 29/10 och 26/11 mellan kl 11 och 14.

Övriga programpunkter:

Torsdag 13 okt. 17.00 Folkliv på östra sidan Sunne.

Torsdag 10 nov. 19.00 Sunne bildarkiv

Lördag 12 nov. 11.00 Arkivens dag

Plats är alltid biblioteket i Sunne utom Sunne Bildarkiv som är på Anneforsskolan vid hembygdsgården.

Säffle

Släktforskarhjälp på biblioteket, torsdagar 13/10 och 10/11 mellan kl 13 och 17 samt lördagar 29/10 och 26/11 mellan kl 11 och 14.

Övriga programpunkter:

Måndag 26/9 18.55 Bouppteckningar i släktforskningens tjänst.
Lars Gunnar Sander.

Måndag 31/10 18.55 Emigrationen i Värmland. Mattias Ewerts.

Måndag 28/11 18.55 Historiska kartor. Gunnar Jonsson.

Senaste nytt hittar du under "Kalender" på

VÄRMLANDSRÖTTER
www.genealogi.se/varmland/

Denna släkttavla för min morfar Oskar Fridolf "Friden" Johansson, har jag fått av min morbror Sven Johansson och den är huvudsakligen utförd av släktforskare Ingrid Prånge.

Jag har många minnen av min morfar, som var född 1885 i Norra Lallaretorp i Övre Ullerud. Till exempel när vi som barn fick vara med och åka på hölasset från gårderna norr och söder om Ordenshuset i Munkerud. På den tiden fanns det inga hus där. Vägen gick förbi Konsum och genom Munkerudsgatan fram till "Berko-huset", där vi svängde in på gamla sunnevägen en liten bit, ca 100 meter.

Här låg min morfars hus, ett litet rött hus alldeles vid vägen. När jag skulle börja att hugga i skogen, fick jag till att börja med vara i lag med min morfar. Han var då 72 år och vi hade en tvåmans timmersvans, så vi var på varsinn ände och drog tills timmerträden föll.

"Friden" kom till Munkerud år 1902. Han blev anställd vid brädgården och dels vid Munkfors bruk, för att år 1910 arrendera jordbruket som han år 1933 köpte av Uddeholmsbolaget. Han arbetade också i skogen som kolare, skogshuggare och hästkörare.

Nr 164

"Fridens" anfäder består mest av bönder, torpare, soldater och smeder. De flesta från Ransäter, Övre Ullerud, Ekshärad och runt om i Värmland. En kom bl. a. från Tyskland och hette Vieweg.

Tage Sätterkvist
Lärarevägen 3
684 93 Ransäter
tage.gerd@telia.com

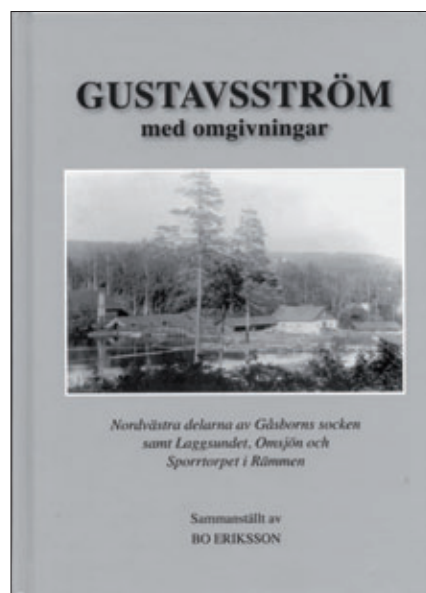
Gustavsström med omgivningar

För snart 25 år sedan inleddes ett imponerande dokumentationsarbete av hembygdsföreningen i Gåsborn. Under alla dessa år har en grupp – som ursprungligen bestod av dryga 20-talet personer – arbetat med att kartlägga alla fastigheter och de personer som bott i Gåsborns socken från slutet av 1800-talet fram till våra dagar. Arbetet har hela tiden letts av Bo Eriksson, vilken även svarat för sammanställning och kontakt med tryckerier och sponsorer.

Efter den inledande publikationen "Resultat från cirkelarbete i Gåsborn", 1991, med fokus på lokala ekonomiska och sociala organisationer, har gruppen utkommit med ytterligare fyra böcker men i dessa har gårdarna och folket stått i centrum. I och med deras senaste "Gustavsström med omgivningar" har gruppen nått resans slut; här redovisas den nordligaste delen av socknen.

De första inbyggarna antas ha kommit under 1500-talet och då var det troligtvis finnar som kom först. År 1686 blev Hällefors silververk – via ett kungligt donationsbrev – ägare till markerna på båda sidor om Svar-tälven, d v s stora delar av det som

idag är nordöstra delen av Gåsborns socken. Brukarna av fastigheterna har därför varit torpare med viss skyldighet att utföra dagsverken åt bruket i Hällefors. Det är först i slutet av 1900-talet som de boende haft möjlighet att friköpa sina gårdar.

Redovisningen är pedagogiskt upplagd och rikligt försedd med bilder såväl i svart/vitt som i färg. Många personer presenteras med små korta notiser. En som jag gärna skulle vilja veta lite mera om är Karl Nilsson,

även kallad "Jätten". Av bilden att döma bör han ha varit uppåt 210 cm i strumplästen. Om kraftkarlar brukar det ju ofta finnas en rik flora av historier. Men Karl gick ur tiden i ganska unga år, så han har förmodligen inte hunnit med så många kraftprov. Boken avslutas föredömligt med ett register över alla som bott i området.

Jag utgår från att boken är var mans egendom i Gustavsström och tillsammans med de övriga böckerna har nuvarande och kommande Gåsbornsbor fått en förnämlig källa till kunskap om de som tidigare bott och verkat i socknen.

243 sidor, inbunden, illustrerad
Gåsborns hembygdsförening
ISBN 978-91-633-8887-3
Pris 330 kr
Kan beställas av Bo Eriksson
Tel.: 0590-15149, 0590-23051

Åke Hörnvist

Antavla nr 164		Upprättad för Friden Johansson, f. 10/11 1885 i N Lallaretorp, Västsjö, Övre Ullerud (S)				mf (6) t. Tage Sätterkvist. Orter i (S) lån om inte annat anges	
Generation I		Generation II		Generation III		Generation IV	
Nr 2-3 (1)		Nr 4-7		Nr 8-15		Nr 16-31	
Nr 2, far	Håkansson	Andersson, Håkan. Dagkarl, brukare		Jonsson, Anders		Andersson, Jon	
Andersson	Anders	f 29/9 1799, Öe Ullerud, <i>Prästbol</i>		21/5 1767, ÖU, Bäck - 2/5 1839, ÖU		28/10 1727, ÖU, Bäck - 18/12 1784, ÖU, Bäck	
Johan	Förpantningsägare	d 8/3 1870, Öe Ullerud		Håkansdotter, Stina		Jonsdotter, Karin	
Torpore	f 15/9 1826	g 23/7 1826, Nyed		8 21/10 1773, ÖU, Ås N - 14/2 1847, ÖU		2/12 1744, ÖU, Åstorp S - 6/1 1813, ÖU, Ås N	
f 18/9 1858	Öe Ullerud, <i>Olsäter</i>	Bengtsdotter, Cajsa		Månsson, Bengt. Hemmansägare		Larsdotter, Catharina	
Öe Ullerud, <i>Olsäter</i>	d 1/5 1902	f 8/6 1796, Nyed, Ås		23/9 1758, Nyed, Ås - 27/9 1839, Nyed		Jonsson, Måns	
d 23/8 1943	Öe Ullerud, Amstorp Ö	d 21/4 1869, Öe Ullerud		Andersdotter, Maria Catharina		10/9 1718, Nyed, Ås - 31/7 1795, Nyed, Ås	
Munkfors	g 10/11 1855, Öe U. 4	9 19/8 1763, Nyed, Edet - 3/3 1833, Nyed		Olofsdotter, Måns. Torpare		Bengtsdotter, Catharina	
g 13/3 1881	Persdotter	Månsson, Per. Torpare		1761, ÖU, Jutetorp - 27/9 1818, ÖU, Jut		1726, Nyed, Ås - 28/3 1784, Nyed, Ås	
N Råda	Anna Cajsa	f 28/11 1795, Öe Ullerud, Örbäcken		Olofsdotter, Stina		Jansson, Anders. Bonde	
Nr 1, ansökare	f 29/5 1830	g 17/9 1820, Öe Ullerud		10 11/9 1762, ÖU - 6/6 1828, ÖU, <i>Jutetorp</i>		1728, Nyed, Edet - 6/9 1801, Nyed, Edet	
Johansson	Öe Ullerud, Västsjö	Nyqvist, Johanna		Nyqvist, Lars Jonasson. Mästersmed		Jonsdotter, Britta	
Oskar Fridolf "Friden"	d 8/7 1907	f 29/9 1800, Ransäter, Hammare Ne		17/9 1764, Ransäter - 15/5 1805, Ransät		1740, Nyed, Edet - 8/2 1790, Nyed, Edet	
Arrendator	Öe Ullerud, Hellekilsto.	d 3/11 1850, Öe Ullerud, Nordsjö		Vieweg, Anna Rosina		Larsson, Olof	
f 10/11 1885	5	11 19/1 1771, Skinskatteberg (U) - 1815		Jonasson, Sven. Bonde		f 1735	
Öe Ullerud, Lallaretorp	Bernhardsson	Svensson, Bernhard		7/1 1772, Ekshärad - 24/4 1837, N Råda		Larsdotter, Cajsa	
d 4/8 1963	Petter	f 25/12 1799, N Råda		Benalsdotter, Ingeborg		Larsson, Olof	
V Ämtervik, Sillegården	Torpore	d 13/8 1864, N Råda, Skymnäs La		g 24/6 1822, N Råda		f 16/3 1728, NU, Mon - 15/1 1792, ÖU, Ols:torp V	
g 3/7 1909	f 30/9 1825	12 28/3 1770, N Råda - 30/1 1852, N Råda		Lidfält, Petter Persson. Korpral, torpare		Svensdotter, Märta	
Ransäter	N Råda	Petersdotter, Britta		17/1 1756, Ne Ullerud - 1831, Sunnemo		1725, Nyed, Herrån - 8/8 1786, ÖU, Rud	
Hult	d 15/5 1901	f 3/1 1794, Sunnemo, Etternäset		Jansdotter, Stina		Nyqvist, Jonas Bengtsson. H:sm.	
Jenny Maria Eriksson	N Råda, Skymnäs V	d 13/8 1864, N Råda, Skymnäs La		13 1758, St Kil, Säby - 1835, Sunnemo		1723, Fryksände - 1792, Ransäter	
f 16/2 1890, Ransäter	g 24/10 1852, N Råda 6	Olsson, Per		Persson, Olof. Nybyggare, bonde		Larsdotter, Kierstin	
Nr 3, mor	Persdotter	f 12/4 1794, N Råda, Högheden		16/9 1762, N Råda - 24/3 1840, N Råda		1724 - 1793, Ransäter, Ransberg	
Petersdotter	Ingeborg	d 29/6 1874, N Råda, Skymnäs Ö		Persdotter, Kerstin		Vieweg, Christian Gottlob. Plåtsm:m	
Brita Stina	f 22/3 1835	g 6/11 1820, N Råda		14 16/3 1769, N Råda - 21/8 1806, N Råda		1744, Fellingsbro(T) - 13/2 1815, Älvsbacka	
f 17/10 1860	N Råda, Skymnäs Ö	Olssdotter, Anna		Olofsdotter, Olof. Bonde		Svensson, Jonas. Soldat	
N Råda, Skymnäs V	d 11/3 1916	f 1/1 1793, N Råda, Forshult		20/9 1749, N Råda - 29/4 1803, N Råda		20/3 1745, Ekshärad - c1792, Ekshärad	
d 1/3 1894	Öe Ullerud, Lallaretorp	d 5/9 1869, N Råda, Skymnäs Ö		Torbjörnsdotter, Ingeborg		Olsson, Bernhard	
	7	15 23/1 1752, N Råda - 1825, N Råda				12/6 1736, N Råda - 3/6 1818, N Råda	

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

AnGripen 2011:2

(Malmö Släktforskarförening)
Lärarinnan fröken Lagerlöf av *Klas Larsson*.

AnRopet 2011:2

(StorStockholms Genealogiska Förening)
Konstnärsminnen av *Johanna Dagmar Maria Lindberg (1875-1960)*: Hedvig Charlotta Haeffner d 1896 i Silbodal. Mauritz Lindberg f 1824 i Karlstad. Erik Gustaf Lagerlöf f 1819 i Östra Ämtervik. Gustaf Ferdinand Fröding f 1826 i Karlstad.

Diskulogen nr 93

(Föreningen DIS)
Jakten på den röda tråden av *Mathias G Söderström*: bl a Carl Otto Stenström i Gillberga 1893.

Medlemsblad 2011:2

(Nordanstigs Bygd- och Släktband Forskarförening)
Wennerström i Lindsta, Jättendal av *Johan Persson-Jangard (1927)*: Sägerverksarbetaren Nils P Wennerström född 1847 i Fryksände.

Runar 2011:1

(Östfold Historielag)
Husmannsliv i grenseland av *Trond H F Kasbo*: Ingeborg Håkansdotter f 1832 i Låssbyn, Västra Fågelvik.

Skytilen 2011:2

(Romerike Historielag)
Eneboer'n i Fladbyfjellet i Gjerdrum av *Vidar Hansen*: muraren August Lundgren från Glava.

Slaekt & Slekt 2011:2 (Solör Slekthistorielag)

Möllere på Tjura – VI av *Erik Kvesetberg*: mjölnaren Olof Wennerström född i Brunskog.

Övrigt

Arosiana 2011:2

(Västerås Släktforsarklubb)
Oäkta barn av *Ingemar Widestig*.

Diskulogen nr 93

(Föreningen DIS)
Säkerhetskopiering är nödvändigt av *Bengt Kjällerström*.

Genklang nr 28

(Ovansiljans Släktforskare)
Invandringen till Sverige – del 1 av *Jorge Lintrup*.

Hallandsfarares Information nr 92

(Hallands Släktforskarförening)
Var döpte man sitt barn? av *Lars Larsson*.

Roten nr 113

(Skelleftebygdens Släktforskare)
Gästgiverier av *Nils Forsgren*.

Rotposten 2011:2

(Jönköpingsbygdens Genealogiska Förening)
1600-talets byakartor – ett världsarv som nu är tillgängligt på Internet av *Kjell Johansson*.

Släkthistoriskt Forum 2011:3

(Sveriges Släktforskarförbund)
Landets gruvor var en stat i staten av *Anna-Karin Westerlund*.

Nr 165

I VärmlandsAnor nr 1999:3 publicerades antavla nr 69 över min morfars fars föfäder i 4 generationer. Redan efter publiceringen fick jag från redaktionen en förfrågan, om jag kunde komplettera antavlan med ytterligare generationer.

Tyvärr föll det i glömska, men efter tidningens vädjan i nr 2010:1 om ytterligare bidrag, insändes härmed en komplettering i 2 delar, vilka båda avser föfäder med värmländska rötter.

Den första antavlan avseende Ulrika Gustafva Florelius (nr 5 i antavla 69) anor har jag stannat efter generation nr 8, då hennes av mig kända värmländska anor stannar där. Det går att följa en del av hennes övriga anor tillbaka långt i tiden genom hennes medeltida frälseanor.

Den andra antavlan avser Johan Myrmans (nr 6 i antavla 69) anor, där jag angivit de anor jag känner till. (Johan Myrmans antavla publiceras i VärmlandsAnor nr 2011:4. Red:s anm.).

Bengt Örténholm
Gillerbacken 22, 5 tr
124 64 Bandhagen
08-749 13 43
oertenholm@comhem.se

Livligt i Kristinehamn

Att intresset för släktforskning är stort i Kristinehamn märkte vi redan när lokalgruppen startade upp sin verksamhet för några år sedan. Besöks-siffrorna på de olika aktiviteterna har många gånger legat i nivå med dem i Karlstad. Så var fallet även i våras på släktforskningens dag.

Från Gunnel Larsson fick jag för en tid sedan ett par urklipp avseende tid-

ningsreportage i Nya Kristinehamns Posten. Att tidningen ägnar oss så stort utrymme beror givetvis på att de vet att det finns många som läser den typen av reportage. Detta leder i sin tur till att fler blir uppmärksammade på vår existens och på våra olika aktiviteter. Med andra ord en snöbollseffekt till gagn för båda parter.

Åke Hörnqvist

Upprättad för Ulrika Gustafva Florelius, f. 17/6 1777 i Prästgården, Bolstad (P)						mf ff m(49) t. Bengt Örtenholm. Orter i (S) län om inte annat anges			
Generation I		Generation II		Generation III		Generation IV		Generation V	
Nr 2-3 (1)		Nr 4-7		Nr 8-15		Nr 16-31		Nr 32-63	
Nr 2, far		Florelius		Andersson, Anders. Bonde i Ö Fågelv.					
Florelius		Sveno Andrae							
Erik Magnus		Kyrkoherde, kontraktsp.							
Kyrkoherde, kontraktsp.		f 1684		8					
f 13/4 1726		Ö Fågelvik		Andersdotter, Ingrid		Hallorsson, Anders. Rättare på Hammar			
Holmedal		d 14/9 1742		f, Väse?		d, Väse?			
d 5/1 1802		Holmedal				Bengtsdotter, Gunilla		Bengt. Bonde i Väse, Berg	
Bolstad(P), Prästgården		g 19/6 1715, Väse		4		9 Väse, Berg? - Väse?			
g 24/4 1763		Frykman		Frykman, Ericus Jonae. Kyrkoherde		Nilsson, Jon. Bonde, riksdagsman		Bondesson, Nils. Bonde	
Karlstad		Elisabet		f 13/4 1652, Fryksände, Rådom		c1624, Fryksände - 1699?, Fryksände		Fryksände, Bergsäng - 1653?, Fryksände	
Nr 1, ansökare		f 1684		d 13/5 1720, Väse		Nilsdotter, Gertrud		Stensdotter, Ingjel	
Florelius				g 19/8 1683, Sunne		10 d, Fryksände?		Fryksände, Rådom? - Fryksände, Rådom?	
Ulrika Gustafva		d 24/10 1775		Hasselbom, Sara		Mariaestadius, Magnus Svenonis. Kyrkoh		Månsson, Sven. Guldsmed, borgare, rådmän	
f 17/6 1777		Bolstad(P), Prästgården		f 1662, Sunne?		c1605, Mariestad(R) - <./10 1678, Sunne		Svenske, Elin (Ellika) Persdotter	
Bolstad(P), Prästgården		5		11		Camoenia, Anna		Elfdalius, Sveno Benedicti. Superintendent	
d 26/3 1859		Jacobsson		Jyde, Jacob Thomaesson. Rådman		Jyde, Thomas Nielsen. Rådman, tullnär		Norenia, Sara Erlandsdotter	
Uddevalle(O)		Peter		f 24/12 1649, Malmö(M)		1619, Köpenhamn(DK) - 1702, St Petri(N)		Malmoe, Niels Jacobsen. Tullnär	
g 24/2 1797		Rådman, handlande		d 20/4 1716, Malmö(M)		Hansdatter, Karen		Thomasdotter, Anne	
Bolstad(P)		f 1708		g 31/7 1706, Svedala(M)		12		Jespersen, Hans. Inspektör	
Örtenholm		Malmö(M)		Lorich, Helena		1627, Köpenhamn(DK) - 1710, St Petri(N)		Jacobsdatter, Marna	
Johan		(d) 22/1 1784		f 1689, Svedala(M)?		Lorich, Peder Baltzarsson. Kyrkoherde		Lorich, Baltzer Hansson. Rådman	
f 5/5 1757, Ör(P)		Bolstad(P), Prästgården		d 2/2 1765, Malmö(M)		1656, Malmö(M) - 1717, Svedala(M)		634, Malmö(M) - 1694, Malmö(M)	
Nr 3, mor		g 26/11 1734, Karlst.		6		13		Bondesen, Merte Pedersdatter	
Jacobsson		Tingberg		Tingberg, Johan. Övertullinspektör		1663 - 12/2 1703, Svedala(M)		1638, Malmö(M) - 1712, Malmö(M)	
Hedvig (Hedda)		Helena Elisabet						Faxe, Georg. Kyrkoherde	
f 24/3 1746		f 27/2 1710		d 6/11 1738, Karlstad				1614, Seland(DK) - 1681, Skabersjö(M)?	
Karlstad		Karlstad		g 8/11 1708		14		Jacobsdatter, Helena (Elna)	
d 15/5 1790		Karlstad		Swebilia, Catharina (Cajsa)		Swebilius, Didric. Kronofogde		1638 - 1705	
Bolstad(P), Prästgården		d 5/8 1769		f 2/2 1677		1636 - 1726, Ljungby(G)		1638 - 1705	
		Karlstad		d 22/6 1771, Karlstad		Humbla, Agneta		1638 - 1705	
12/1 2011		7		15				1638 - 1705	
								Swebilius, Jöran Ericsson. Kronobefallningsman	
								1589, Sillerud - 1669	
								Larsdotter, Ingeborg	
								1596 - 1672	
								Humble, Håkan Jönsson. Lagl	
								<26/11 1667, Ljungby(G), Sundtorp	

WEBTIPS

Learning Center

www.familysearch.org/learn

Här finns ett stort antal instruktionsvideos. Ett trevligt sätt att fortbilda sig på och träna upp sin engelska.

Nordvärmlands Släktforskarförening har skaffat egen plats på nätet:

www.nvsf.net

Migrationsregistret

Blekinge Släktforskarförening har nu förutom Båtsmans- och Stenhuggarregistret nu även en sökbar databas över Emigrationen Sverige - Tyskland – Sverige 1866-1914

Cirka 20 000 personer är hittills registrerade!
Blekinge Släktforskarförenings hemsida:

www.blekingesf.se

En gratis "PDF-skrivare".

Det finns många olika program som skapar en PDF-skrivare. Jag har provat flera men fastnat för BullZIP.

En anledning är att man förutom skapa en PDF-fil även kan skriva ut som bildfil t.ex. JPG.

Du hämtar programmet här:

www.bullzip.com

Genline hos Ancestry.

På frågan varför inte de senast inscannade volymerna hos Genline finns hos Ancestry blev svaret att p.g.a. den stora mängden av data som Ancestry hanterar, kan det ta upp till 2 månader innan man konverterar och lägger ut nytt Genline-material.

Kungl. biblioteket har digitaliserat äldre svenska dagstidningar.

Bland tidningarna finns "Värmlands läns tidning" 1871-1879. Texten är sökbar.

Länk:

<http://magasin.kb.se/searchinterface/>

Ny version av vårt kyrkboksregister på CD

Värmlands Kyrkboksregister - VKBR - har kommit i en uppdaterad version. CD-skivan med födde, vigde och döde i värmländska socknar kommer är utökad från första versionens 23 till 46 socknar.

Nytt i denna version, är att vi även tar med kortare perioder av registreringar, såsom Fryksände födde 1707-1765.

Skivan började säljas vid Släktforskardagarna i Norrköping.
Priset är 300 kr för medlemmar i VSF, 350 kr för icke medlemmar.

